

Suud ve Ortadoğu halleri

Kral Salman ve veliaht Prens Muhammed Bin Salman eliyle “yolsuzlukla” mücadele adına bir komisyonun oluşturulması ve onlarca kraliyet ailesi mensubu, iş adamı ve memurun tutuklanması... Ülkede ve bölgede Suudi Arabistan’ın, ideolojik olarak bundan sonra İslam’ın daha ılımlı ve dengeli bir yorumunu benimseyeceğinin açıklanması... Suudi Arabistan ve İsraili yetkililerin eş zamanlı olarak, özellikle İran’ın bölgede artan gücüne karşı, stratejik ortaklıklarını geliştireceklerini beyan etmeleri... Veliaht Prens Muhammed Bin Salman’ın İran’ı birincil düşman olarak tanımlaması ve Yemen üzerinden iki ülke arasındaki kontrol mücadelesinin tansiyonunun tırmandırılması... Ve Suudi Arabistan eliyle, Lübnan Başbakanı Hariri’nin istifaya zorlanarak, Lübnan iç siyasetine doğrudan müdahale edilmesi girişimi başlıca gelişmeler arasında sıralanabilir.

Önce iç politika

Tarihsel olarak hanedanlığın kraliyet ailesinin farklı kolları arasında görece olarak bölüştürüldüğü, iktidarın kardeşler arasında değiştirildiği Suudi Arabistan'da, mevcut kral Salman 2017 başında veliaht olarak oğlu Muhammed Bin Salman'ı seçerek ilk kez bu geleneğin dışına çıkmış oldu. Baba ve oğulun daha merkezîyetçi bir iktidar inşa etme yoluna girdiklerini söyleyebiliriz. "Yolsuzluk" gerekçesiyle gerçekleştirilen operasyonları da bu açıdan değerlendirmek gerekiyor. Tutuklu bulunan kraliyet ailesi mensuplarının, iş adamlarının ve memurların iktidarla "uzlaşmayı" kabul ettikleri takdirde mal varlıkları (nakit paraları ve şirket hisseleri) devlet hazinesine aktarılmak koşuluyla özgürlüklerine kavuşabilecekleri bir durum söz konusu. Bu yolla iktidar, bir yandan içerisindeki farklı çıkar gruplarını sindirmeyi hedeflerken devlet hazinesine de 100 milyar dolara yakın bir "kaynak" sağlamayı planlıyor.

Anımsamakta fayda var, petrol fiyatlarında 2014 yılından bu yana yaşanan düşüş eğilimi, Suudi ekonomisini önemli oranda etkilemiş ve iktidar kemer sıkma politikalarına başvurmak zorunda kalmıştı. Buna ek olarak, ülkedeki gelir adaletsizliği ve yoğun baskı politikalarının mevcut düzene karşı bir halk hareketini açığa çıkartması Suud hanedanının en büyük korkularından. İktidarın merkezîleştirilmeye ve Suudi tipi "devletleştirmeler" yoluyla farklı grupların sindirilmeye çalışılmasını bu açıdan da değerlendirmek gerekiyor.

Devrimler, karşıdevrimler ve "gelenekselin yeniden inşası"

ABD emperyalizminin İsrail'den sonra bölgedeki en önemli ortaklarından Suudi Arabistan'daki gelişmelerin bölgedeki güçler dengesi üzerinde de önemli yansımaları olacağını söyleyebiliriz. Afganistan ve Irak savaşları yenilgisiyle başlayan emperyalizmin bölgedeki egemenlik krizi, 2008 dünya ekonomik krizi ve 2011 yılında başlayan Kuzey Afrika ve Ortadoğu devrimci ayaklanmaları ile derinleşmişti. 2011

yılından bu yana, gerek emperyalizm gerekse de bölge ülkeler karşıdevrimci rolleriyle ayaklanmaların yolundan çıkartılması ve ezilmesi adına politik ve askeri birçok müdahale gerçekleştirdi. Bu noktada, müdahalede bulunan tüm ülkelerin hedefi devrimleri boğazlamak olsa da, her ülke kendi bölgesel çıkarları oranında "özerk" girişimlerde bulunmayı ihmal etmedi.

Devrimci ayaklanmalar başladıktan sonra kitlelerin taleplerini sahiplenebilecek, emperyalizmden ve bölge ülkelerinden bağımsız önderliklerin inşa edilememiş olması bu müdahalelerin önünü açarak devrimlerin karşıdevrimci aygıtlarca ezilmesini hızlandırdı. İnisiyatifin kitlelerden karşıdevrimci bölge ülkelerine ve emperyalizme geçişi ise özellikle ABD emperyalizmine Ortadoğu'daki egemenlik krizinin aşılmasında bölge halkları aleyhinde bir fırsat doğurdu. Tabii bölgede bugünden yarına istikrarın sağlanabileceğini düşünmemek gerekiyor.

Altı yıl öncesine kıyasla İran ve Rusya'nın, Suudi Arabistan, Katar, Mısır ve Türkiye aleyhine bölgedeki nüfuzunu arttırmaları önümüzdeki süreçte güçler dengesinin paylaşımında ABD emperyalizmini yeni arayışlara itebilir. Ayrıca, 1990'ların son döneminden itibaren Müslüman Kardeşler vasıtasıyla Suudi Arabistan aleyhine Sünni blok içerisinde mevzii kazanan Katar, Müslüman Kardeşler deneyimlerinin yenilgiye uğraması sonucu elindeki en büyük kozu kaybetmiş durumda.

Bu noktada Suudi Arabistan, Katar'dan boşalan Sünni bloğun liderliğine talip olarak, Şii İran'a karşı bölgede ABD emperyalizmi, İsrail ve Mısır lehine bir denge oluşturmaya yeşil ışık yakmış durumda. İran'ı en önemli düşmanları olarak niteleyen, Suudi Arabistan'ın Yemen'de sürdürdüğü kirli savaşın başlıca sorumlularından olan veliaht Prens Muhammed Bin Salman geçtiğimiz Mayıs ayında Trump'ın Riyad ziyaretinde de Suudiler liderliğinde bir Sünni ittifakın inşasında ülkesinin payına düşeni yapacağını dile getirmişti. Muhammed

Bin Salman ve babası eliyle son dönemde gerçekleştirilen saldırgan politikalar tam da bu çerçeveye oturmakta.

Devrimler ve karşıdevrimler arasındaki çatışmanın en güncel rneęi olan Ortadoğu, nderlikten ve destekten yoksun bırakılmış halk ayaklanmalarının, emperyalizm ile İnan, Rusya, Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye gibi karşıdevrimci ülkeler vasıtasıyla nasıl yolundan ıkartıldığının da çarpıcı bir göstergesi.